

IROHIN YORUBA

Esin owo wa - IWÁJU L'OPA EBITINHE SÍ

VOLUME IX, NO. 432

MONDAY OCTOBER 19, 1953

KOBO KAN (16)

Awon Mokanla Gba Idajo Iku Lori Ejo Apalara

Ni ojo 'Ra ti ije ojo kijinla owa. Kíwa ódun
yi ni Idajo Kóta Gansan, Ogbomó, Adékè-Akoko
Níkeri de Commune ní Idajo. Lori awon Idajo
de ron tó, sku-Alá-Burúya Apalara ti aláki de
ba nibiú o gbe miyanwári ni Óko niba Ebute-
Metta ni. (I) Idajo owo kíni júnú yé.

Awoye mokanla ni Idajo da tó. Íku fun níwa
awon olaran ni el Joseph Ogunjópo, Yussuf
Kosoglo, Kutiye Ayinde, Lasisi Olawa, Lamidi
Akíwùmí, Raimi Òtaká, Moustafa Òtaká, Akibò
Omole, Naseeru Aibin, Isikú, Ojì Elegundó, Lewani Olawo,
Asina akíwùmí Muyínlé.

Idajo ni awon mokanla tó a
darakópí ti jibí wáas ihu Alá-
Burúya Apalara nítorin níwo
ni lati so okára miyanwáran ní
lórán kí níwo mas fi dirodere
títí ti níwo yé li kí la lati
júpa lówa kíka wáas ni ekúra, reye.

Awoye mofá ni Idajo dasi
pe níwo kí kóbi, níwo awon olaran
na ni Elegundó Jajúja, Salami Adedokó, Baraímí Ali,

Re-31 ni 8 Tapia Street, Okobaba Eku-Méjú

Awo F'Egbe Agbe Ni Imoran Rere

IDADA — Ni ojo Akirú ti lec
oyò kókóda oru yé ni Egbe
Agbe "Nigerian Farmers Union"
ti ajeji nikan ni gbangbo Mayo
fun awon Ile Egbe "Action
Group" ti awon loye ipade ni
Lédon-dókú ti eto ijélu Nigeria, Oleye
Olásí Nagamu ni o se alaga d'pore
Alajúwára. Oba Akárígbó Iféju
Rémé ti kó le wa, ajeje na
dun o ni storia.

Ojila Akéréloru Ale Akíwé
Igbe Agbe na sè si eni ibé
igbegbo awon entí o pe abíjí pi
Igbe awon fi ari ari my owo ori
(Capital Tax) ati ewo ori
ewon (Product Sales Tax); ní
awon ibégbó po fun osafin
awon panan ni t, o ní tun wé pe
awon ibégbó mo eba idáyé Nigeria
ni Egbe Action Group
te ni Lédon-dókú.

Ojila Obafemi Awolóyo, Oga
Egbe Action Group ati "Míla-
ster of Local Government" be
awon Egbe ti o pe ajeje na
xébá iwarí péju ópokópó alaiye
po kó to kí níwo kí lati ta
koko wáa ní edan yé, o ní ti
o bá je je oka bá le owa ré.

Népulu Ajéje ni o wa niwaju.
Jaiyeola ati o kóle o péju Ileko-
ogun kólu.

wa ni sì asiko yé, on ní iba je
éché yó kóko ni gwo níewu spin-
nu be.

Dí iye aye fu fun lati darukú
nímu awón ti o pe al ihé ni
awon Ojila S.O. Igbedero "Mi-
nister of Health," E.A. Baba-
Baba "Minister of Works," F.
Odunjo "Minister of Lands," A.
Wo oju ewe kérin

Asimi Mayéliké ni o owoaje, Lewani Olawa (Ije e, kíni o wa
egbede ni idéni ni Òtaká Ajasa, qillí o tóye e ni Baraímí Ali,
Kerime Ayinde ni o wa kíni patapatai).

Awon Ibini F'Aramo "Action Group"

Nipa Eko

BENIN — Ni ojo ibogun ti ije
ibogboye owo kí o kíja kí ad
ogundé, awon tóye ní ibini
pe ipade ná kan lori júra, cito
eeti Nigeria. Ibhin ní ópokópó awon
ene pataki-pataki ati awon ará
ene owoye tó ope al ihé ti ipé
jéni ohan ti níwo pe ipé na fun

tan ni ibégbó wáa wa se ipánsa
pe awon ko fi ari waye cito ti
Alajúwára awon ilu aconra Iféju
Ojaji pe níwo ipade London
lori gran Nigeria, pe kí Eko
yapa-pilu ijebo Iwá-orun Nigeria
ati pe awon si fi ari mo gbo-
gbo oláus ti Egbe Action Group
ba fe.

Nitorina lakotan, a kí péju
fini awon alafinosa jinle ni níwo
fi gran skan erin-erin pe kí illa
Eko wa gedegbe.

REDIFFUSION

FOR LESS THAN THREEPENCE PER DAY

you can obtain

NEWS

MUSIC

EDUCATION

ENTERTAINMENT

FROM 6 A.M. TO 11 P.M.

IN YOUR OWN HOME

APPLY AT OFFICES IN LAGOS, IBADAN & ILESHA.

Ilu Nyin Wa Nunu Ewu (1)

Ni owo kini owo yi niggati Alaiyelura Adele kejil Oba Eko nae ajedun kemi ti o ti gun oti owo Oba Eko niye ti gboeshun ore yi "ILU NYIN WA NINU EWI" se atugan ore ijihi ti o ha gboegbe obileye ilu Nigeria so fun ipara-lati ti mo aye inu ewu nla ti ilu wa wa, ore ijihi ti oha na so kuu fun agbegbe ai latkaye, ore po nbi ti o so ogbegbe ko waye to fua wa latu tun gboegbe re so sihan.

Oken inu owo Yoruba so wope. "A nki a nla 3-ani koi li mo poisti o ku awon ni Ooni iiga - owo elegbu a - aila 3 tun imbere pe okunru ni abi obesur?" Obasiria Ama a ro oko?

Lori yoro ijihi "ILU NYIN WA NINU EWI" ti afafinju owo yi so awon enia dire lati ma a fi ore, na se yeye, awon alatunra yi ro wope ore ijihi na ilu gbo - na so yi ti aipo ara re ni.

Ti ari awon enia dip yi ya fe nmo oye, nipa oru ineshi a o la a digi ye woyi, ni inkun ba edun mejeledadoju adeshi ni Oba Dosunmu Eko, ba awon Ijibajo Geppi se aduchun niggati Oba - Obasiria ilu Oyinbo. Alayebewa Queen Victoria wa lori oye, po mn fi ita Eko si aby Ijibajo Oba - Obasiria naati awon areole reyi o ba tun nijehi si ave re Ijibajo oye.

Nigbadan ojiji la ti a ba bere si ri oye ineshi ti o wa nina adeshun yi ni awon ogeju wa ba bere si se wahala lati yi adeshun yi pada ki owo Eko le ni Oba atti Iloro. Ti yoo ni enti nruwa oran ipela goggy bi gboegbe zo, iyi, ola ali eyi ti a fi nseku ni ile Yoruba gboegbe, igbogbo anu ni pe niggati gran yi ku dig ki o bi se aya ola na ni awon alabumagbeyi ba tun bere si be Alalumogbo ilu apona ijibajo Geppi lati da yewo agogó - ijibajo Eko pada si eri adeshun 1861.

Ilu Eko dabi okun ti a fi so idi - igbole lu ti okun na ba ja o di owo nyanya, okun ti o so ilu Nigeria po na ti owo Eko, eyimi ni Igbesiye. Apero ipade London pitan lati ke kuro ati lati so awon ilu Nigeria di eyi bi gbole ti a ko so lu.

Nitorina ko ye ki a pure fun aya wa, ti a ha li yaa Eko kuro labi Ijibajo Iwo - Oruza Nigeria, ilu Nigeria ko le gba ominira ti o peye.

Arawa L'Eko Wa

(Ilu Owo Omo-Qba Adeniran Adelarakan, Eko) - Ne o, Olotu, Ngo dupe aimoye ti o ba le tele fua mi laye minu lwe Irohin re, ejiti mo le fua ni suna "Agborandua fun Mykene" lati ye olave, din nipa gboeshun ore oke wosika mi que ye fun awon alaiokmekan, tabi, awon li nwora ko rona won male ki awon to ina sun fero emi kiri wope "GEDDES GBE". Ni awon nle ki jiu Eko wa.

Ki nmo maa ba owo mi te, baje agbegbe, ti awojiki osunago koko dene Ijibajo awon owo, da abe, wa, he o, eba, mi ti awon nle ki jiu Eko wa. Yoruba ape ni "ua geddegbe", gboegbe wope, tabi, ate lo te, ki wọn n le wọn ti mi te ki da Eko suna ina so be? Nisiwaju gboegbe, tabi, ate lo te, ki wa abere lowo eya boyo gboegbe na de edo. Koso n le wọn ti mi be? Tapa lati wope, ki a da dede na sile, tabi, ki a tasa pen, tabe ki a so dede vun fun wa, chale n o oti ti o si yé, wa ni, a ni lati fun ka moye ni wope, ki a sile, wa, ntori awon to iku Eko de, eyiwo ibil, Yoruba hanon-kansan ni wope.

Ejibajo ari, mo fe kii zo ero mi si o, owo jalo, atoni fu esea wa hadi ilu Obafemehin, tabi, ki oluwase wa lati mi ti awon owo Eko bese, bi o ba jaga le ra pada wope ilu Eko, jiwani Alayo, si owo ti Ojaja deye ti yoo tuto. Wa nru awon Alayo ilu Eko, illa ti ilu da ti o, di ojaja, tabi olowu, ko mu ti kii a parapu wa tere fun mu bi? Tabi o ba kii owo Eko, si owo tabi, ko owo tabi owo Eko, wa ngori ti si wa yi? Nigeria, ki, mi asiko glaja ti a wa mi. Wo waja see ika.

Ko Si Are Fun Mi

A woman with a joyful expression, wearing a traditional Nigerian headwrap and a patterned shawl. She is holding a small, dark object in her right hand. Her hair is styled up, and she has a gentle smile. The background is plain white.

ARUYAMO ETI RE MELOT

ANNU YOWO OWO
TANKE BII
Annu yowu wanyi ik
ewo yewo re lemu bii?

ALPERI
UBERI
DUNIWO
CSI
KORONA
EKO
IGORE-ORIN
OTUTU
IBRA
TEMBEDDI

an iyi nkanwo aran
moran ti lana re owo
de Tepu ni iiga EHIN
HIIHU. Le re "Yaro"
ewo yowu wanyi
ewo fun gboegbe
ewo ni ina pe yewo
ewo.

"YARO" ko pe meli
ni gboegbe ilu Nigeria.

Ki lew ki o, di i ge
oroke "YARO" n o
na bari iyo na ikimayo
ni ba ite edeini egbedi
miran fun q.

Na ille owo mi koko gboegbe, ntori
mi mi SUPERTONIC PILLS li ntori
tabi mi. Kwani obesura, li mi
gboegbe owo mi ala gboegbe agbegbe
mi mi awo awoye ntori. Awon
gboegbe tabi mi ntori, ntori gboegbe
SUPERTONIC PILLS.

**SUPERTONIC
PILLS**
DE DURBON

Ogundipe nalle S Tapu Street ni o wa inawo, Juari kai al-
tyle e githi o tuncileti al Salami Adelokun ati Muntala Ojikut.

Igbimo Ilu Ka Ese Si Olubadan Lorun

IBADAN—Ni ojo Abaneta ti lec ojo kewa onu yi si Igbo-
mo Ilu se ipade niye kan, nion
ipade na awoja ba Olubadan si
papó lori awoja liu ti ko ti
fati o ba wa of ira aye ri lati
maa ba hajalatilu. Nigeni kai a si
l' Iwera pe mire niye ipinmisi lati
pe on ko si mire niye ipinmisi lati
se eto Koto Ihile ti nweye i-
misi pinni lati se, nweye li han-
pe ni ojo ti awoja oso ipinmisi na
on "Olubadan". Ni Alaga Ijoko
na si pe on ati awoja, joye re
fi wuo al ipinmisi. Niwa awon
kei ti nweye tum ka si i loriun al pe
o kai lati miye ipinmisi Igbo-
mo siye, nipa be owo ori igbo-
ku ni elo te.

Olubadan ni on ko ni kien-
ken se ikedde si lau Iwe Irohin
kao II nweye ate ni Ibadan pe
Ijeha Action Group fi lati pa
en lata. O ati on ko ri ira iwa
be ihed Igbo- mo. Igbo- mo Ilu
fun mi ojo mire lati ko ala-
yre abwo si Igbo- mo Ilu Ibadan
lori jaus ti awoja fi sun pe "O
nape" o si nyani ebu al awoja
Aroja Igbo- mo Ilu Ibadan lara
kukashe bi culpe omu odo et
ni wọn.

IPADE EGBE SERAFU ATI KERUBU

Lati ojo ewe keta
Adedapo J. E. Owoosedi,
Michael Emenigborun, A. B. Omu-
nyi, Jelodoro (Irisi) ati awoja
Egede lati li Igo, Osogbo,
Ibadan, Ibadan, Ibadan, Ibadan, Ibadan
ti ko si aye lati darasa, ni
ayo lati si awoja min ipade na
wa si ipade, awoja ibogbo
ipade yi. Ki Oluwa da
wos si, ki mwo le se
ayuden si, ni aye.

VOLOVO FEGBE AGBEE
NI IMORAN RURE
Lati ojo ewe keta
M.A. Akintoye "Minister of
Agriculture," Gbolye C.D. Akran
"Minister of Local Development"
ati awoja opepoji ti ko si aye
fun lati darasukwu waje.

Buraimo Kalatu Je Oye Asaju

TAMALE G.C.—Ni ojo 'Ru si
le ojo koyankandilogun oju keju
odun yi, ni ido gboegbo awon
Yoruba ti o wa ni Tamale pe
1950, mowu si si Ti Ogbeni Buraimo
Kalatu emu libiri ti Asaju gboegbo
awon Yoruba ti o wa ni Tamale
rappo Sanusi Olla ti o si alaisi
niyu oya keju odun ti o koya ji.

Ni ojo lagun ti le ojo koy-
gbo awon keju odun yi ti Asaju
titun yi bo si odo ti o si fati
oye, awon Yoruba Pilkunsi Po-
beria te baba lege na, okan minu
won ko lo si oja, nibigati yio fi
di agogo mella iban, opude Olori
na ti kuo sun awon Yoruba,
gboegbo won siyece r pete. Awon
la konkan ni iseri-ka si — Ogbo-
mojo, Igboho, Ede, Shaki, Igbedi
Septe, Ugho, Agbado, Abi-
okuta, ali Ileha ti joko si ave
ti nweye ti pese nke fun oluk-
luku won.

Ogbemi Salami Ojori onu ni
Tamale ti lu disbur. Ijoo na,
ko si entu ko si lu re ki tan
niyu awon alabesey ojo na.
Awujoh Egbedi Olowo Ndariba je
taajri ripeti. Asaju Buraimo Kalatu
je okan minu won iseri-ka. Nwony-
no wa na, frohle ko lo amu-
juha ni inawo ojo na ti awon-
juha.

Ni nman bi agogo mpta ojan
ojo ni Asaju Buraimo Kalatu
lo ki Oba onu ni a ope di Gul-

pona alli awon emuswa ro, gboegbo
awon Yoruba Pilkunsi Pobiri
nia a se oye Ro, oye ojo na
bu-alya o le goso, to be ge-
ti awon ojupi liu na paapa fi ojo
orid-ede li o mò syi er ihun
awon Oyinbo, Yoruba ni obateki.

Dili ilaje wa fun lati darasuk-
nu awon osasuso al abubu-
ye ojo na si awon Oyinbo Na-
diku Adelede, Alhaji Asafa La-
wan Ola, Sanusi Ode, David Ba-
logun, Jonathan Ogunrinde, Gwag-
iibodi, Gbadamasi Ajayi, Fasai
Adebayo, Lawani Jilade, Joseph
Anyoluwa, Alfa Sindika, Molodo-
ja, James Wande, James Ade-
lakere, Zacheus Ayisi, Solomon
Afolabi, Kasali Ghadafi, Adye-
mi Akintoye, Aiyedade Uzzi, Fa-
sasi Akanni ati Raji Aigbe.

A dufi iwoju Oludamshan si

Alaga fun iwoju areyé ne, nipa
Ogbeni wa Adeyemi Akintoye,
Ki Olorun jiki Asaju si Burai-
mo Kalatu ko pi fun wa, ki
asiko re ko tu gboegbo wa o.

IKEDÉ

Ipade Ogbomoshio Parapu ti
gboegbo iwoju Ogbomoshio ti o
wa si Gbo-Oya nipa Epe, ni
yo kejindinmoye onu kewa iwoju
yi (28, 10, 53) ni ilu Monro. A
ke ki olukutu onu Ogbom-
shio suna soga wa si ipade ala
yi. Fun there, i kowé, e kowé
bere Ijed D. A. Adesina, P.O.
Box 26, Jos, Northern Region.

Bi Qgan Ni Imi Le Otutu Lo

Fi Pa Igbaiya
Ki i Bo Iho

Imu

Aje Bi Idan Ni

Bi iyan ni ipape "Mentholutum" i ma a le
iwoju 10. Fi "Mentholutum" si iho-imu. Fi
pa cfini si igbaiya. Bi o ba ti béré si fa
oran "Mentholutum" si imu ni phogbo idéji
sghari si flickin-flickin siya yio yi le kasé kuro
ti li si iye tun béré si mi dada. Tete li
ra agolo tabi iyo "Mentholutum" kan losi es
ni ipape ti o daraju lo

BERE FUN MEN-THO-
LAY-TUM

O wa nina
agebi ati ije.
Eyi ti o je pe
awon The Men-
tholutum Co.,
Ltd. (Est. 1889) Slough, Eng-
land lo se e gan an.

MENTHOLATUM